

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Bilingvální mateřská škola pro sluchově postižené s.r.o.

Hábova 1571, 155 00 Praha 5

Identifikátor školy: 600 000 257

Termín konání inspekce: 18., 26. a 28. května 2004

Čj.:	01-0444/04-5156
Signatura:	oa5rx333

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovaným vzdělávacím programům bilingvální mateřské školy pro sluchově postižené
- ❖ materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce bilingvální mateřské školy pro sluchově postižené vzhledem k realizovaným vzdělávacím programům
- ❖ průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v bilingvální mateřské škole pro sluchově postižené

CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Soukromé předškolní zařízení Bilingvální mateřská škola pro sluchově postižené s.r.o. (dále jen BMŠ) bylo zřízeno Federací rodičů a přátel sluchově postižených, Hábova 1571, Praha 5 jako nástupnická organizace Experimentální bilingvální mateřské školy.

Právní forma zařízení je společnost s ručením omezeným.

Dle zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení má BMŠ kapacitu 18 dětí. Odloučené pracoviště se nachází v budově Speciálních škol pro sluchově postižené, Praha 5, Holečkova 4.

BMŠ se zaměřuje na vzdělávání dětí s těžkým sluchovým postižením podle zásad bilingválního principu vzdělávání.

Dle výkazu o speciálních školách podle stavu k 30. září 2003 bylo do 2 tříd přijato 11 dětí, (9 se sluchovým postižením, 1 s kombinovaným postižením a 1 bez zdravotního postižení). K datu inspekce BMŠ navštěvuje 17 dětí. Z tohoto počtu jsou 4 děti slyšící, 1 dítě s kombinovanou vadou a 12 dětí s různým stupněm sluchové vady, převážně děti nedoslýchavé.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně-vzdělávací práci ve speciální mateřské škole zajišťuje v současné době pět učitelek včetně ředitelky školy, žádná z nich nesplňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti, neboť neabsolvovaly studium učitelství pro mateřské školy. Ředitelka a její zástupkyně jsou absolventky studia speciální pedagogiky, 2 učitelky mají vysokoškolské vzdělání (studium sociální pedagogiky na pedagogické fakultě a český a znakový jazyk na filosofické fakultě), další učitelka má středoškolské nepedagogické vzdělání. Neslyšící asistentka je bez středoškolského vzdělání, při komunikaci užívá znakový jazyk. Čtyři pedagogické pracovnice mají plný pracovní úvazek, pátá pouze 0,8 úvazku. Ostatní vzdělávací práci vykonávají externisté na částečné úvazky, především kvalifikované logopedky, studentky a videotrenérka, která má za úkol formou supervizí videozáznamů zvyšovat kvalitu komunikace a vzdělávací práce v BMŠ. V současné době je zástupkyně ředitelky na dlouhodobé zahraniční stáži. Rozpis služeb učitelek není trvale sestaven, rozvrh pedagogové zajišťují aktuální dohodou. Ředitelka nemá určen podíl přímé výchovné práce s dětmi, ale působí v pedagogickém procesu dle potřeby.

Organizační struktura je dána vnitřním řádem školy a sestaveným režimem dne. Kompetence jednotlivých zaměstnanců jsou stanoveny. V informačním systému ředitelka využívá

vzhledem k velikosti školy osobního kontaktu. Poradní a metodické orgány nejsou ustanoveny.

Při vedení pedagogických pracovníků ředitelka před hospitační činností upřednostňuje rozborovou činnost při videotréninku vedeném supervizorkou. Pro začínající učitelky a učitelky bez pedagogického vzdělání nejsou zavedeny mechanismy pro jejich uvádění do praxe, ředitelka jejich práci průběžně sleduje a řídí sama.

Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro tento školní rok je zpracován s ohledem na kontinuitnost jejich předchozího vzdělávání s cílem dokončit a prohloubit akademické vzdělání.

Systém evaluace není rozpracován.

Personální podmínky jsou celkově na průměrné úrovni.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

SMŠ je umístěna v pronajatých prostorách budovy Speciálních škol pro sluchově postižené (dále jen SŠ). Užívá 2 třídy, ložnici dětí, šatnu, sociální zařízení, pracovnu pro logopedii, zázemí pro zaměstnance a ředitelnu. Nevelké prostory tříd postačují malému počtu dětí. Pro větší pohybové vyžití mohou učitelky s dětmi využívat další prostory SŠ (tělocvičnu, bazén, sál na hudebně-dramatickou výchovu). Jídlo se dětem podává ve školní jídelně SŠ, která sousedí s prostory vymezenými pro BMŠ.

Prostředí tříd je estetické, vybavené vkusným nábytkem. V době inspekce měl sedací nábytek jednotnou výšku, svou velikostí nevyhovoval vzrůstově menším dětem. Výzdoba tříd je přizpůsobena dětskému vkusu a vytváří příjemnou atmosféru, místy však již dochází ke značnému zaplnění stěn tříd různými názornými materiály a výkresy dětí.

Vybavení obou tříd kvalitními hrami, hračkami, dětskými knihami, názornými materiály plně odpovídá potřebám dětí předškolního věku. Dostatečné je i vybavení hudebními nástroji, výtvarnými a sportovními potřebami. Nadstandardní nabídka pomůcek a her v některých částech tříd působí přeplněným dojmem a jejich dostupnost pro děti je omezena (ve vyšších patrech polic, za domečky a kočárky).

Menší logopedická pracovna je jen částečně oddělena od velké chodby, ze které je vytvořena. Pracovna je centrálně osvětlena, vybavena je pracovním stolem s PC, malým dětským pracovním stolem a židlemi, nástěnným logopedickým zrcadlem bez možnosti lokálního osvětlení a různými typy polic a kapsářů. Materiální vybavení pracovny je dostatečné a obsahuje standardní i moderní speciálně pedagogické pomůcky včetně kvalitních názorných materiálů a odborné literatury. V pracovně je nainstalován PC s logopedickými programy a programy vhodnými pro předškolní děti. Při hospitovaných hodinách PC nebyl používán. Negativem při využívání logopedické pracovny je její nedostatečná izolovanost, hluk z okolních tříd snižuje koncentraci a možnosti sluchového vnímání zde pracujících dětí.

Velmi motivačně působí podnětné prostředí sálu hudebně-dramatické výchovy při odpoledních hodinách kolektivní logopedie. Dílčím negativem je malá četnost jeho využití.

Na sociální zázemí přímo navazuje ložnice internátních dětí, která je koncipovaná a vybavená jako velký dětský pokoj. Estetické a vkusné prostředí vyhovuje předškolním dětem a navozuje příjemnou rodinnou atmosféru.

Školní zahrada, která se nachází nad SŠ na stráni pod Strahovem, byla postupně zrekonstruována a vybavena dřevěnými herními prvky pro předškolní děti. Prostředí školní zahrady je velmi estetické a slouží dětem ke každodenním hrám a vycházkám do přírody, ale i k pořádání společných akcí s rodiči a širokou veřejností, např. zahradním slavnostem.

Všechny prostory školy jsou používány v rámci pravidelného chodu školy. Využívání materiálních zdrojů ředitelka školy průběžně sleduje v denním pedagogickém působení.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Stanovená koncepce SMS se zaměřuje na bilingvální přístup při vzdělávání dětí se sluchovým postižením (znakový jazyk a mluvený český jazyk). Podkladem pro výchovně-vzdělávací práci je Program pro jesle a mateřské školy z roku 1983 se zdůrazněním jazykové, rozumové a výtvarné výchovy, slovesného umění a dramatické výchovy. Ve školním vzdělávacím programu využívají učitelky také publikace vydavatelství Portál (Šimon, Školka plná zábavy) a vlastní zpracované materiály „Hrajeme si s Méd’ou“. Třídní vzdělávací programy ještě nebyly vytvořeny. V současné době pedagogové zkušebně ověřují plánování podle měsíčních témat, která jsou rozpracována do týdenních podtémat s nástinem činností, ale bez stanovení cílů, metod a forem práce.

Výchovně-vzdělávací program je převážně realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech a v odpovídajícím rozsahu. Zápisy v Přehledech výchovné práce jsou v některých případech obecné a málo vypovídající.

Osobní dokumentace dětí obsahuje požadované doklady, včetně lékařských zpráv a individuálních vzdělávacích plánů dětí se sluchovým postižením (dále jen IVP). Dílčí nedostatky v povinné dokumentaci byly odstraněny v průběhu inspekce.

Povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Naplnění vzdělávacího programu zjišťuje ředitelka hodnocením IVP jednotlivých dětí. V současné době vede ředitelka učitelky k využívání videotréninku interakcí jako prostředku kontroly i nápravy nedostatků. Jiná opatření vedoucí k nápravě zjištěných nedostatků nebyla v dané dokumentaci doložena.

Kontrola naplnění vzdělávacího programu je málo účinná.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti je rámcově stanovena režimem dne. Sestavení činností umožňuje určitou variabilitu jejich sledu s časovým omezením v době stravování ve školní jídelně SŠ. Uspořádání činností v době inspekce z hlediska psychohygieny ne vždy vyhovovalo specifickým potřebám dětí předškolního věku. Řízeným činnostem byla věnována podstatná pozornost a byly upřednostňovány na úkor činností spontánních. Pro ranní hry byl vyhrazen kratší časový úsek ráno do příchodu všech dětí. Během dne byl spontánním činnostem vymezen vždy jen omezený časový úsek (po 10 – 15 minutách) s malou možností rozehrát si zvolenou hru. Věková diferenciací nebyla uplatňována. Pitný režim není zaveden, čaj je k dispozici pouze ve školní jídelně. Dílčím negativem je i nedůsledné dodržování individuální potřeby spánku dětí po obědě. Sociální a emocionální potřeby dětí byly naplněny podporujícím přístupem všech přítomných učitelek a logopedek.

Informační systém vůči rodičům je funkční, rodiče jsou průběžně informováni při každodenním osobním kontaktu, prostřednictvím nástěnek, pravidelných schůzek a účastí na vzdělávacích akcích pořádaných BMS ve spolupráci se Střediskem rané péče Federace rodičů a přátel sluchově postižených. Speciální mateřská škola je otevřená rodičům, kteří se mohou

účastnit výchovně-vzdělávací práce. Zpětnou vazbou pro školu je i ochota účastnit se akcí školy a jejich finanční podpora. Nabídka zájmových aktivit je vhodně realizována v odpoledních hodinách a nenarušuje dopolední vzdělávací aktivity.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti většinou odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

Během inspekce byly provedeny hospitace u všech přítomných učitelek v obou třídách a u dvou logopedek při skupinové a individuální logopedické péči. Absence pedagogické a odborné způsobilosti zvláště nedostatečné vzdělání pro učitelství v mateřské škole negativně ovlivňuje kvalitu výchovně-vzdělávací práce.

Spontánní a řízené činnosti

Výrazně převažujícím způsobem práce v obou třídách BMŠ jsou řízené činnosti. V průběhu inspekce ve sledovaných dopoledních činnostech byly v obou třídách zařazeny spontánní aktivity minimálně. Motivace nebyly realizovány, děti byly ke hře vyzvány. Dětem v první třídě byla dána možnost volné hry, ale s omezeným časovým prostorem, který některým dětem nedostačoval ani na výběr a rozehrání hry. Spontánní činnosti nebyly promyšlené ani bezprostředně připravené. Nadstandardní vybavení bylo dětmi minimálně spontánně využíváno vzhledem k malému časovému prostoru mezi řízenými činnostmi (10 – 15 minut). Nejvyužívanější byla námětová hra v domečku. Hodnocení nebylo použito.

Řízené činnosti v ranním bloku začínaly zaměřením na pohybové dovednosti dětí v prostorné školní tělocvičně. Skupina pěti dětí byla vedena čtyřmi dospělými, dívka s kombinovanou vadou se věnovala samostatně jedna učitelka. Motivace činnosti navazovala na týdenní námět, v úvodu se dařilo navodit pohybovou hru, která se dětem líbila. V následné organizaci cvičení (využití náradí formou překážkové dráhy) se projevil chyby nejen v metodickém zvládnutí činností, ale i v organizaci a formách práce, což se projevilo v malém zapojení a vytížení dětí. V dalších řízených činnostech se učitelky zaměřily na rozumovou výchovu a opakovaly časové pojmy, barvy a dopravní prostředky s využitím bilingválního přístupu. Ne všechny užívané názorné pomůcky byly vzhledem ke své velikosti vhodné pro předškolní děti. Motivačně průběh činností dětí zcela nezaujal. V další činnosti pokračovaly v původním námětu a věnovaly se bloku s integrací výtvarných a rozumových činností. Nároky na děti nebyly diferencovány, nicméně s pomocí dospělých se podařilo výrobek dokončit všem dětem. Hodnocení bylo vždy kladné a mělo motivační charakter. Radost a prožitek dětí z úspěchu se podařilo vzbudit možností závěrečné manipulace s výrobky. I přes optimální počet dospělých (převažovaly individuální způsoby práce) se v řízených činnostech negativně projevovaly nedostatky v metodickém zvládnutí činností a nedostatečném vedení dětí, především v možnostech jejich seberealizace, aktivního přístupu a komunikace.

V průběhu inspekce byla logopedická péče v BMŠ realizována dvěma způsoby. Kolektivní logopedie probíhá hodinu jednou týdně v odpoledních hodinách v sále hudebně-dramatické výchovy, náplní byly hry s mluvidly, dechová, rytmická a sluchová cvičení. Cílem bylo zábavnou formou zvyšovat mluvní apetit a motivovat děti ke komunikaci. Individuální logopedická péče je realizována několika logopedkami pod vedením klinické logopedky, která navštěvuje BMŠ jednou týdně v dopoledních hodinách. Nedostatečný rozsah spolu s nedostatečnou koordinovaností logopedické péče má negativní vliv na úroveň a kvalitu řečových schopností dětí se sluchovou vadou. Takto zajištěná speciální péče není dětem poskytována v rozsahu požadovaném vyhláškou o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Rozdílnou úroveň návyků mají děti při hygieně a stravování, mnohé se s nimi teprve seznamují. Také vedení dětí k samostatnosti a podílu na přípravě na stolování není dostatečné. Atmosféra třídy a celkové sociální klima mateřské školy je příznivé. Individuální přístup učitelky je funkční. Vyváženost vzájemné komunikace (znakovou i mluvenou řečí) mezi učitelkami a dětmi není dodržena. Interakce učitelka - dítě je bohatá a efektivní, ale děti nejsou dostatečně motivovány ani povzbuzovány ke zpětné komunikaci a k základům společenského chování. Značné rozdíly vykazuje i komunikace mezi dětmi navzájem (liší se nejen způsoby, tak i formou a obsahem komunikace).

Spontánní a řízené činnosti jsou celkově na průměrné úrovni.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací práce

Pohybový rozvoj dětí je učitelkami cíleně rozvíjen při řízených aktivitách ve školní tělocvičně, v bazénu a při pobytu venku na školní zahradě. Pozornost je věnována celkovému rozvoji hrubé i jemné motoriky, ale není diferencována dle individuálních potřeb jednotlivých dětí.

Úroveň sebeobslužných dovedností stejně jako autonomního chování je velmi rozdílná v závislosti na kvalitě rodinného prostředí a délce docházky dětí do BMŠ. Úroveň komunikačních, jazykových a řečových dovedností se velmi liší především vlivem typu a druhu vady, ale i vlivem dlouhodobě nedostatečné logopedické péče v BMŠ a rodinného prostředí. Velmi rozdílná je úroveň znalosti a používání znakového jazyka a mluveného českého jazyka neslyšícího dítěte z neslyšící nebo ze slyšící rodiny. Poznatky a myšlenkové operace dětí jsou přímo závislé na kvalitě jejich komunikace. Představitost a fantazie v tvořivých činnostech jsou velmi nevyrovnané, stejně jako úroveň dětských prací.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti dosahují průměrné úrovně.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení se shoduje s údaji uvedenými v zakladatelské listině.

BMŠ má program rozšířený o odpolední kroužky, kulturní a sportovní aktivity. Časté jsou společné akce rodičů a dětí nebo akce pro rodiče zaměřené na vzdělávání dětí se sluchovou vadou.

V současné době omezený a nedostatečný rozsah logopedické péče má velmi negativní dopad na komunikaci a vzdělávání dětí se sluchovou vadou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Experimentální bilingvální mateřské školy pro sluchově postižené schválená Radou Federace rodičů a přátel sluchově postižených dne 25. listopadu 1995
2. Notářský zápis zakladatelské listiny společnosti s ručením omezeným s názvem Bilingvální mateřské školy pro sluchově postižené s.r.o. ze dne 11. dubna 1997
3. Jmenovací dekret ředitelky BMŠ ze dne 1. července 1997
4. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR pod čj. 32 425/99-21 ze dne 10. listopadu 1999
5. Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V 4d-01 ke dni 30. září 2003

6. Doklady o vzdělání všech pedagogů mateřské školy ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
7. Přehledy docházky všech dětí ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
8. Přehledy výchovné práce obou tříd ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
9. Evidenční listy všech dětí ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
10. Osobní dokumentace dětí s postižením ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
11. Rozpis služeb pedagogů pro školní rok 2003/2004 ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
12. Organizační řád a vnitřní řád BMŠ ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
13. Školní vzdělávací program – „Hrajeme si s medvědem“
14. Výroční zpráva o činnosti BMŠ za školní rok 2002/2003
15. Přehled o dalším vzdělávání pedagogů ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce
16. Zajištění logopedické péče ve školním roce 2003/2004 ke dni inspekce

ZÁVĚR

Personální podmínky v BMŠ nejsou v současné době příliš uspokojivé. Nedostatečná pedagogická a odborná způsobilost učitelek, neznalost didaktických zásad předškolní pedagogiky a dlouhodobě nedostatečná speciální péče logopedky se negativně projevují ve výchovně-vzdělávací práci.

Materiálně-technické zabezpečení je nadstandardní a vyhovuje potřebám předškolních dětí. Vybavení speciálními pomůckami a materiály je dostatečné a přiměřeně využíváno.

Výchovně-vzdělávací práce se odvíjí od vlastního školního vzdělávacího programu, který není aktuálně přizpůsoben současným možnostem a stavu sluchu dětí přijatých v letošním školním roce. V realizaci pedagogického procesu se projevuje vstřícný a pozitivní přístup učitelek, který vytváří příznivé podporující klima školy. Převaha řízených činností však často vede k nežádoucí míře výkonnostního zaměření. V mnohých případech se nadbytečná dominance učitelek ve vedení pedagogického procesu stává překážkou v komunikaci a socializaci mezi dětmi navzájem. V současné době není ve výchovně-vzdělávací práci dostatečně vymezen a dodržován princip bilingvního vzdělávání dětí se sluchovým postižením, což se projevuje v nevyváženosti při používání orální a znakové řeči v komunikaci dospělých a dětí i dětí navzájem.

V době od minulé inspekce se zlepšily možnosti pro pohybové aktivity dětí jak v budově samotné, tak na školní zahradě, která byla zrekonstruována.

Výrok pro poskytnutí zvýšené dotace soukromým školám:

Pro účely poskytování dotací ve smyslu § 5 odst. 3 písm. c) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním zařízením a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, má škola hodnocení České školní inspekce průměrné nebo lepší.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Marie Šrámková	.M. Šrámková v.r.
Členka týmu	Jindřiška Černá	.J. Černá v.r.

V Praze dne 15. června 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. 6. 2004.....

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jana Fenclová	J. Fenclová, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. PhDr. M. Šrámkové. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy Krajský úřad – odbor školství MHMP, Učňovská 1/100, Praha 9	17. 7. 2004	01-0444/04-5156
Zřizovatel: FRPSP Hábova 1571, 155 00 Praha 5 - Stodůlky	17. 7. 2004	01-0444/04-5156

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.